

Årsberättelse

Gymnasienämnden.

Beslutad av Gymnasienämnden, den 10 februari 2020, § XX

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Förvaltningschefens bedömning och analys.....	4
2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat.....	4
2.2 Framåtblick.....	4
3. Sammanfattande iakttagelser.....	6
4. Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål. ...	9
4.1 Mål inom Hållbar tillväxt.....	10
4.2 Mål inom Människors egenmakt.....	16
4.3 Mål inom Barn och ungas behov.....	18
4.4 Mål inom Trygg välfärd.....	23
5. Analysunderlag – ekonomi.....	25
5.1 Enheternas ekonomiska resultat.....	26
5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling.....	29
5.3 Verksamheternas ekonomiska resultat.....	30
5.4 Investeringar.....	30
6. Övriga åtaganden.....	31
7. Fem år i sammandrag.....	32

1. Förslag till beslut.

Nämnden arbetar aktivt utifrån grunduppdrag, riktade politiska uppdrag, strategiska områden samt fokusområden. Sammantaget är bedömningen att verksamheterna bedrivs på ett sådant sätt som till stora delar motsvarar uppdragen, men att insatser behövs främst för att komma tillrätta med ekonomin.

Gymnasienämndens ekonomiska utfall för 2019 visar en avvikelse mot budget på -8,7 mnkr. Avvikelsen mot budget i förhållande till budgetomslutningen är -1,7 procent. Resultatet är en förbättring jämfört med prognosen i delår 2 med 2,5 mnkr. Vid analys av resultatet på enhetsnivå framgår det att gymnasieskolorna har en svår ekonomisk situation med ett underliggande resultat som är större än vad utfallet för året visar. Överskott på några enheter som delvis beror på tillfälliga intäkter och vakanser gör att nämndens resultat förbättras på totalen. Nämndens ekonomi är således inte i balans. Flertalet åtgärder har beslutats och verkställts, både i år och tidigare år för att ta steg mot en ekonomi i balans.

Förvaltningens förslag till Gymnasienämnden

1. Gymnasienämnden fastställer årsberättelse för 2019.
2. Årsberättelsen överlämnas till programnämnd barn och utbildning för vidare hantering.

2. Förvaltningschefens bedömning och analys

2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat.

Gymnasienämndens ekonomiska utfall för 2019 visar en avvikelse mot budget på -8,7 mnkr. Avvikelsen mot budget i förhållande till budgetomslutningen är -1,7 procent. Resultatet är en förbättring jämfört med prognosen i delår 2 med 2,5 mnkr. Vid analys av resultatet på enhetsnivå framgår det att gymnasieskolorna har en svår ekonomisk situation med ett underliggande negativt resultat som är större än vad utfallet för året visar. Det underliggande underskottet är drygt 16 mnkr. Överskott på några enheter som delvis beror på tillfälliga intäkter och vakanser gör att nämndens resultat förbättras på totalen. Nämndens ekonomi är således inte i balans. Flertalet åtgärder har beslutats och verkställts, både i år och tidigare år för att ta steg mot en ekonomi i balans.

Tydligt likt tidigare år är att gymnasieprogram med låga elevantal har svårt att nå ekonomi i balans, detta då budget är beroende på antal elever men kostnaderna kopplade till antal klasser, dvs den dimensioneringen som har planerats. Det tar också tid att ställa om en organisation och därmed svårt att få effekt genom minskade kostnader samma år som ett elevtapp uppstår. Den faktiska elevförändringen har räknats med för helåret 2019.

Omfattningen av gymnasienämndens befintliga underskott är fortfarande så pass omfattande att det skulle krävas nedskärningar i personalstaten vilket skulle ge möjlighet att långsiktigt nå en ekonomi i balans. Detta medför däremot en allvarlig risk för att måluppfyllelsen i verksamheten sjunker. För största möjliga kommunnytta, och mot bakgrund av att det totala antalet elever förväntas öka de närmaste åren, behöver överväganden göras i samarbete med programnämnden då ekonomisk effekt av vissa potentiella åtgärder tillfaller programnämnd och effekt av andra åtgärder tillfaller driftsnämnden.

2.2 Framåtblick.

Örebro kommuns gymnasieskolor står sig väl i jämförelse med andra utbildningsanordnare, till exempel inom R9-nätverket, och har de senaste åren haft en stabilt hög nivå när det gäller måluppfyllelse. Att kommunen nu står inför en prognostiserad elevökning innebär både utmaningar och möjligheter.

Utmaningarna består bland annat av behov av att anpassa utbildningsorganisationen efter förväntad elevökning så att så många elever som möjligt får sitt förstahandsval samt att stärka de program som efterfrågas för att tillgodose arbetsmarknadens behov. Som exempel kan nämnas att prognoser över framtida behov lyfter yrken inom bygg och anläggning, elteknik, VVS, fordon och transport, restaurang och livsmedel samt inom vård och omsorg.

En grundläggande utmaning är att Gymnasienämndens verksamheter inte har en ekonomi i balans. Vid nationell jämförelse av gymnasieverksamhetens kostnad, vilket baseras på räkenskapssammandraget, är den sammantagna kostnaden för gymnasiet lägre än om resurser fördelades utifrån snittkostnader i riket.

De senaste åren har visat på underskott med undantag för 2018 då tillfälliga statsbidrag hjälpte upp resultatet till närmare noll. För att nå en ekonomi i balans krävs betydande neddragningar vilket medför risker för måluppfyllelsen och kompetensförsörjningen. Under

2018 och 2019 har åtgärder vidtagits för att minska kostnaderna, både gällande personal och övriga kostnader. Dessa åtgärder har gett effekt men nämnden har inte lyckats minska sina kostnader i den utsträckning som skulle behövas för att eliminera underskottet. Inför fortsatt arbete har övriga kostnader genomlysts och där finns inga möjligheter till reduceringar som får effekt i den storleksordning som krävs. En utmaning kopplad till detta är att det saknas positiva incitament för rationalisering. Att minska på kostymen avseende lokaler eller att stänga små kostnadskrävande program leder i dagsläget inte till att resurserna för detta i tillräcklig omfattning kan användas till annat inom verksamhetsområdet, t ex tas lokalkostnaderna på programnivå och det finns inget direkt samband som gör att resultatet av lokaleffektivisering gynnar driftnivån.

Nämnden ser framförallt två faktorer som kommer att påverka måluppfyllelsen under de kommande åren. Antalet elever från grundskolan som saknar behörighet till studier på ett nationellt gymnasieprogram ökar. Det innebär ökat antal elever på gymnasiets introduktionsprogram och därmed en längre genomströmningstakt. Det är också så att meritvärdet för eleverna från grundskolan sjunker vilket till största sannolikhet innebär mer extra anpassningar och särskilt stöd för att eleverna ska lyckas nå målen för sin gymnasieutbildning (se t ex nyckeltal 2018 för kommunens grundskolor i databasen Kolada). Problematik med psykisk ohälsa samt droger är också faktorer som påverkar gymnasieskolan.

Att tillströmningen till Örebro kommuns gymnasieskolor ökar medför dock mest möjligheter. Gymnasienämnden avser att skapa ekonomiskt hållbara, attraktiva och heterogena skolor, heterogena t ex avseende kön, socioekonomisk bakgrund och yrkesrespektive högskoleförberedande program, där fler elever får plats.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de av kommunens verksamhetsmål som är aktuella för nämnden d.v.s. där nämnden tilldelats indikatorer och/eller utvecklingsuppdrag. Nämnden redovisar en bedömning av i vilken utsträckning åtagandet att bidra till utveckling inom kommunens verksamhetsmål förväntas uppfyllas; helt, i hög utsträckning eller delvis, och en kort lista över Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målet.

Aktuella mål för Gymnasienämnden	Nämndens bedömning är att åtagandet uppfylls	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden	i hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt hög måluppfyllelse • Genomförd förändring av gymnasiets organisation och utbud, för att motsvara elevernas önskemål och matcha arbetsmarknadens behov • Satsningen AMK, Arbetsmarknadskunskap i skolan, ger hög nöjdhet och bidrar också till högre valkompetens hos eleverna 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med planering av gymnasiets organisation och utbud utifrån medborgarnas behov samt efterfrågan på arbetsmarknaden både på kort och längre sikt. • Modernisering och anpassning av programmets utformning för att möta framtida behov • Framtagande av plan för studie- och yrkesvägledning på huvudmannanivå för gymnasieskolan • Effektivare framtagande av relevanta nyckeltal som stöd i huvudman och rektors systematiska kvalitetsarbete
Ekologiskt hållbar kommun	i hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> • Miljöperspektivet har en central roll i undervisningen • Hållbarhetsvecka arrangerades på Virginska gymnasiet 	<ul style="list-style-type: none"> • Sprida goda exempel • Höja elevernas kunskap om ekologisk mat samt hitta en balans mellan deras önskemål och restaurangernas miljökrav
Tillgänglighet/digitalisering	i hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad digitalisering i skolan gör utbildningen mer tillgänglig och inkluderande 	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeta medvetet och genomtänkt och fortsätta ta steg mot ökad digitalisering

Aktuella mål för Gymnasienämnden	Nämndens bedömning är att åtagandet uppfylls	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
		<ul style="list-style-type: none"> • Andel elever som upplever att lärarna utnyttjar IT-verktyg i sin undervisning är fortsatt hög 	
Attraktiv arbetsgivare		<ul style="list-style-type: none"> • Anställningstryggheten har ökat jämfört med tidigare år. 	<ul style="list-style-type: none"> • Använda kompetensen på rätt sätt. • Säkra uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet på huvudmannanivå.
Långsiktig och hållbar ekonomi	Delvis	<ul style="list-style-type: none"> • Budgetavvikelse är lägre än föregående prognos • Chefs- och rektorstöd från ekonomer fungerar väl och arbetet med budget- och verksamhetsuppföljning utvecklas löpande 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete mot en ekonomi i balans
Respekt för lika värde och mänskliga rättigheter	i hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> • Förebyggande arbete i samband med att Barnkonventionen blir svensk lag. • Samtliga elever på gymnasiet inkluderas i elevenkäten • Andelen elever som upplever att man arbetar aktivt med jämställdhets-/likabehandlingsfrågor har ökat 	<ul style="list-style-type: none"> • Integrering av kommunens centrala strategier och handlingsplaner i den operativa verksamheten
Förutsättningar att klara kunskapsmålen	i hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt hög måluppfyllelse • Oron för skolarbetet har minskat hos eleverna • Elevernas upplevda nöjdhet inom området kunskap och lärande har ökat 	<ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av undervisningens kvalitet • Se över systematiken rörande elevernas gymnasiearbete • Insatser för att minska elevfrånvaro genom att främja närvaro
Kompensation för barns ojämlika uppväxtvillkor	i hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> • Elevhälsoteamen arbetar hälsofrämjande, förebyggande och kompensatoriskt 	<ul style="list-style-type: none"> • Överlämningar från grundskolan • Öka tillämpningen av relationell pedagogik inom ramen för ordinarie

Aktuella mål för Gymnasienämnden	Nämndens bedömning är att åtagandet uppfylls	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
		<ul style="list-style-type: none">• Säkerställt en avgiftsfri gymnasieskola• Goda resultat i nationell jämförelse	undervisning och i andra möten med eleverna <ul style="list-style-type: none">• Tidiga och samordnade insatser för eleverna• Resursfördelning utifrån elevernas behov
Trygg och säker kommun	i hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none">• Andel elever som känner sig trygga i skolan och på sitt program är fortfarande hög• Andel elever som känner till skolans trygghetsplan (Plan mot kränkande behandling) har ökat från föregående år• Andelen elever som upplever att man arbetar aktivt med jämställdhets-/likabehandlingsfrågor har ökat från föregående år	<ul style="list-style-type: none">• Bibehålla och utveckla systematiken i arbetet med trygghetsfrågor

4. Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål.

Gymnasienämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att verksamhetsuppdraget enligt nämndreglementet utförs
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den värdegrund och de principer som Övergripande strategier och budget förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i verksamhetsuppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av det åtagande nämnden har för att bidra till utveckling inom de för nämnden aktuella verksamhetsmålen. Driftnämndens åtagande består av verksamhetsuppdraget enligt reglementet, utvecklingsuppdrag med utgångspunkt i ÖSB samt att redovisa indikatorer för att följa upp utvecklingen inom kommunens verksamhetsmål.

Nämndernas uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

Inom varje mål redogör nämnden för:

- en bedömning av om nämndens åtagande är uppfyllt helt, i hög utsträckning eller delvis och en kort lista av Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målet.
- prognos för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat verksamhetsuppdrag.
- en sammanfattande analys av nämndens bidrag till utvecklingen inom kommunens verksamhetsmål. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling.

4.1 Mål inom Hållbar tillväxt

Ur ÖSB 2019: Örebro kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar idag och imorgon. Örebro ska vara en kommun som anstränger sig för att företag ska kunna etablera sig, växa och utvecklas inom kommunen. Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag.

Mål: Invånarna i Örebro ska ha goda förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och fler ska ha ett arbete.

Bedömningen är att Gymnasienämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om arbetsmarknaden i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt hög måluppfyllelse. • Genomförd förändring av gymnasiets organisation och utbud, för att motsvara elevernas önskemål och matcha arbetsmarknadens behov. • Satsningen AMK, Arbetsmarknadskunskap i skolan, ger hög nöjdhet och bidrar också till högre valkompetens hos eleverna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med planering av gymnasiets organisation och utbud utifrån medborgarnas behov samt efterfrågan på arbetsmarknaden både på kort och längre sikt. • Modernisering och anpassning av programmets utformning för att möta framtida behov. • Framtagande av plan för studie- och yrkesvägledning på huvudmannanivå för gymnasieskolan. • Effektivare framtagande av relevanta nyckeltal som stöd i huvudman och rektors systematiska kvalitetsarbete.

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN	Andel elever med gymnasieexamen, av de som 4 år tidigare började som nybörjare på ett nationellt program i en kommunal gymnasieskola i Örebro kommun, alla nationella program	84	84	88	öka
PN	Andel elever med gymnasieexamen, av de som 4 år tidigare började som nybörjare på ett nationellt program i en kommunal gymnasieskola i Örebro kommun, yrkesprogram	83	77	82	öka
PN	Andel elever med gymnasieexamen, av de som 4 år tidigare började som nybörjare på ett nationellt program i en kommunal gymnasieskola i Örebro kommun, högskoleförberedande program	84	87	91	öka

Kommentarer till indikatorernas utfall

* Måluppfyllelsen för Riksgymnasiets elever, gällande elever på nationellt program, ligger i nivå med elever på reguljära gymnasieskolan.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden

Gymnasieskolans viktigaste uppdrag är att öka genomströmningen, det vill säga andel elever som tar sin examen på tre respektive fyra år. För läsåret 2018/2019 ser vi en ökning av andelen elever med examen på fyra år för både yrkesprogram, högskoleförberedande program och introduktionsprogram. Detta mycket tack vare de goda resultaten på andel avgångselever med examen och genomströmningen på tre år för läsåret 2017/2018.

Örebro kommun har en högre genomströmning, både på tre respektive fyra år, än riket totalt. Extra positivt att notera är att de elever som tar en examen inom 4 år från ett introduktionsprogram är 26 % jämfört med 15 % för riket. Huvudmannen ser framförallt två faktorer som kan komma påverka detta arbete under de kommande åren. Antalet elever från grundskolan som saknar behörighet till studier på ett nationellt gymnasieprogram ökade under 2017 och 2018. Det innebär ökat antal elever på gymnasiets introduktionsprogram och därmed en längre genomströmningstakt. Det är också så att meritvärdet för eleverna från grundskolan sjönk 2017 och 2018 vilket med största sannolikhet innebär mer extra anpassningar och särskilt stöd för att eleverna ska lyckas nå målen för sin gymnasieutbildning. Problematik med psykisk ohälsa samt droger är också faktorer som påverkar gymnasieskolan.

- Gymnasiet visar på fortsatt hög måluppfyllelse och skolorna är arbetar systematisk med de faktorer som enligt vetenskap och beprövad erfarenhet har störst effekt på elevernas måluppfyllelse. Trygghet och studiero samt undervisningens kvalitet.
- Strategiarbete för gymnasiet där utbildningsorganisationen förändrats i syfte att skapa ekonomiskt hållbara, attraktiva och heterogena skolor med hög kvalitet där fler elever får plats. Utbildningsplatserna anpassas efter identifierat behov utifrån arbetsmarknad, demografi och elevtrender.
- Konceptet Arbetsmarknadskunskap (AMK) tillsammans med Handelskammaren fortsätter med goda resultat. Utvärderingar från elever och skolpersonal visar på hög nöjdhet och att kunskapen bidrar till mer välgrundade val till gymnasieskolan och framtida studie- och yrkesval.
- Det pågår en modernisering och anpassning av programmets utformning för att möta framtida behov. Målet är att erbjuda program som är attraktiva och hållbara för elever och motsvarar framtidens krav inom respektive bransch.
- Arbetet med att ta fram en plan för studie- och yrkesvägledning på huvudmannanivå för gymnasieskolan har påbörjats. Planen ska innehålla en redogörelse för hur elevernas behov av studie- och yrkesvägledning ska tillgodoses och hur arbetet med studie- och yrkesvägledningen ska samordnas. Planen ska vara framåtsyftande och ska också vara ett stöd för huvudmannens uppföljning av studie- och yrkesvägledning på samtliga gymnasieprogram.
- En brist är att nämnden inte kan få fram relevanta nyckeltal för gymnasieskolan i god tid och på egen hand. I dagsläget måste nämnden vänta på Skolverkets officiella statistik. Att vi inte får nyckeltalen i tid minskar rektors och huvudmans möjligheter att göra välgrundade analyser och i god tid kunna göra de insatser som behövs för att alla elever ska nå målen.

Mål: Örebro kommun ska vara en ekologiskt hållbar kommun.

Bedömningen är att Gymnasienämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om ekologiskt hållbar kommun i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Miljöperspektivet har en central roll i undervisningen. Hållbarhetsvecka arrangerades på Virginska gymnasiet 	<ul style="list-style-type: none"> Sprida goda exempel. Höja elevernas kunskap om ekologisk mat samt hitta en balans mellan deras önskemål och restaurangernas miljökrav

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om ekologiskt hållbar kommun

Miljöperspektivet i undervisningen ger eleverna insikter så att de själva dels kan medverka till att hindra skadlig miljöpåverkan, dels kan skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna. Undervisningen belyser också hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

- Hållbarhetsvecka arrangerades på Virginska gymnasiet. Arbete innebär bl.a. att arbeta med att utveckla arbetet så att miljö, klimat och hållbarhet blir grundläggande fundament i undervisningen.
- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att synliggöra och sprida goda exempel inom målområdet till fler skolor och program.
- 33% av eleverna anser sig nöjda med kvaliteten på skolmaten. För att öka elevernas nöjdhet med skolmaten behöver huvudmannen initiera forum för att höja elevernas kunskap om ekologisk mat samt genomföra åtgärder som balanserar elevernas önskemål och restaurangernas miljökrav.

Mål: Det ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen och utbudet av e-tjänster ska öka.

Bedömningen är att Gymnasienämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om tillgänglighet/digitalisering i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Ökad digitalisering i skolan gör utbildningen mer tillgänglig och inkluderande. Andel elever som upplever att lärarna utnyttjar IT-verktyg i sin undervisning är fortsatt hög. 	<ul style="list-style-type: none"> Arbeta medvetet och genomtänkt och fortsätta ta steg mot ökad digitalisering.

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
------------	-------------	----------------	----------------	----------------	------------------

DN	Andel lärare som utnyttjar IT-verktyg i sin undervisning	85	88	87	öka
----	--	----	----	----	-----

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om tillgänglighet/digitalisering

Inom gymnasiet har flera av de identifierade utvecklingsområdena påbörjats såsom Digitala säkra prov och systemstöd för kunskapsuppföljning. Att följa varje elevs kunskapsutveckling är en förutsättning för att nå goda resultat. Syftet med ett systemstöd för kunskapsuppföljning är att få möjlighet att genomföra systematiska och proaktiva uppföljningar av elevernas kunskapsresultat och därmed öka möjligheterna att i god tid kunna göra de insatser som behövs för att alla elever ska nå målen. Örebro kommun beslutade Digitaliseringsstrategi stämmer väl överens med gymnasieskolans pågående arbete. Den digitala skolan med digitalt först och digitala tjänster som förstahandsval.

- Andel elever som upplever att lärarna utnyttjar IT-verktyg i sin undervisning är fortsatt hög. Pedagogers digitala kompetens tillsammans med en effektivare administration är avgörande områden inom gymnasiet för nästa steg inom digitaliseringsstrategin för det ökat lärandet.
- Tullängsgymnasiet deltar i en förstudie för implementering av nytt systemstöd för frånvarohantering och schemaläggning som har som syfte att effektivisera och förenkla.
- För huvudmannen ska få önskade effekter av arbetet med digitalisering krävs informationskartläggning, kompetensutveckling och en genomtänkt systemarkitektur. Digitaliseringen möjliggör en större informationsspridning och kunskapsdelning. Lärare får fler möjligheter att levandegöra undervisningen och eleverna får chans att visa sina förmågor på fler sätt än tidigare. Det är viktigt att lärare har kompetens att använda digitala verktyg och att veta om och när det stödjer undervisningen. Rätt använda kan digitala verktyg förbättra undervisningen – fel använda riskerar de att försvåra inläringen.

Mål: Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Bedömningen är att Gymnasienämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om attraktiv arbetsgivare i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Anställningstryggheten har ökat jämfört med tidigare år. 	<ul style="list-style-type: none"> • Använda kompetensen på rätt sätt. • Säkra uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet på huvudmannanivå.

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN	Andel enheter med HME-värde på minst index 78	46	59	57	öka
PN	Anställningstrygghetsindex, för egen verksamhet	71	69	70	81

PN	Andel chefer med 10-30 medarbetare, procent	50	59	54	54
Kommentarer till indikatorernas prognos					

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om attraktiv arbetsgivare

För att säkerställa kompetensförsörjningsbehovet på kort och lång sikt, har nämnden under 2019 kartlagt behov och ringat in de kompetenser som innebär störst kompetensförsörjningsutmaningar och som kräver åtgärder. Inom gymnasiet är det lärare i kemi, fysik och speciallärare med inriktning mot matematik, no och svenska som andra språk samt vissa yrkeslärare inom bygg, fordon och skog som vi kommer att ha störst utmaningar att rekrytera. Inom riksgymnasiet krävs kompetens inom teckenspråk vilket är extra utmanande samt att lärarna på gymnasiesärskolan behöver ha speciallärarkompetens. En rad aktiviteter pågår och är planerade, tex erbjuds lärare att studera till speciallärare och all personal inom riksgymnasiet erbjuds fortbildning i teckenspråk. Som ett led i den strategiska kompetensförsörjningen har gymnasieleddningen påbörjat ett utvecklingsarbete kring en likvärdig verksamhets- och bemanningsplanering för lärare, som ska säkra att gymnasiet kan leverera utbildning till våra elever och som ska främja en hållbar arbetsmiljö, i en tid med kompetensförsörjningsutmaningar. Arbetet fortsätter under våren 2020, i dialog med de fackliga organisationerna.

Medarbetarenkäten genomfördes i november 2019 och visade ett behov av att förstärka återkoppling på hur mål och uppdrag följs upp och utvärderas, för att medarbetare ska förstå hur de bidrar till helheten och därigenom få bättre förutsättningar för sina uppdrag. Varje rektor kommer att fortsätta föra dialog med sina medarbetare om detta och koppla ihop det med det systematiska kvalitetsarbete som pågår i förvaltningen. Ett administrativt stöd vid uppföljning, rapportering och analys kommer att införas. Gymnasierektorerna ingår i ledarprogrammet "Leda för skolutveckling" som syftar till att utveckla cheferna i sina roller, stärka det pedagogiska ledarskapet och det kollegiala lärandet. Sammantaget kommer detta ihop med det systematiska kvalitetsarbetet att stärka rektorernas förutsättningar att nå målen för verksamheten. Rektorsområdena är anpassade efter verksamheten och antal program. Målsättningen är att personal och elever på ett program ska ha samma rektor.

Det finns ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete på respektive skola, men det finns ett glapp i uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet till huvudmannanivå. Detta innebär att en övergripande analys inte kunnat göras. Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv är det av stor vikt att fortsätta arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet, för att behålla befintliga medarbetare.

Mål: Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar.

Fördjupad information om ekonomi finns i kapitel 5, Analysunderlag, ekonomi.

Bedömningen är att Gymnasienämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om långsiktig och hållbar ekonomi delvis är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Budgetavvikelse är lägre än föregående prognos 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt arbete mot en ekonomi i balans

- Chefs- och rektorstöd från ekonomer fungerar väl och arbetet med budget- och verksamhetsuppföljning utvecklas löpande

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN	Nämndens ramavvikelse, mnkr	-24,3	-0,9	-8,7	0
Kommentarer till indikatorernas prognos					

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om långsiktig och hållbar ekonomi

Gymnasienämndens ekonomiska utfall för 2019 innebär ett försämrat resultat jämfört med 2018, men ett bättre resultat än prognosen i delårsrapport 2. Att resultatet försämrats 2019 i jämförelse med bokslut 2018 är väntat då resultatet för 2018 förbättrades av engångseffekter, som då påtalades inte skulle påverka resultatet för 2019 i samma utsträckning, vilket det heller inte gjort vid summering av bokslutet för 2019. Vid analys av resultatet på enhetsnivå framgår det att gymnasieskolorna fortsatt har en svår ekonomisk situation med ett underliggande resultat som är större än vad utfallet för året visar. Överskott på några enheter som delvis beror på tillfälliga intäkter och vakanser gör att nämndens resultat förbättras på totalen. Gymnasienämndens ekonomi är således inte i balans.

Under året och tidigare år har flertalet åtgärder beslutats och verkställt för att ta steg mot en ekonomi i balans. Exempel på sådana åtgärder är att flera beslut fattats om dimensionering av program och inriktningar som ett steg i att optimera resursutnyttjandet framöver, och förväntas börja ge effekt under 2020. Inriktningsbeslut om Kvinnersttagymnasiet har tagits under året, vilket även det förväntas börja ge effekt under 2020. Arbetet med likriktning av 1-1 enheter har fortsatt, med syftet att långsiktigt sänka nämndens kapitalkostnader.

Fortsatt är det tydligt att program med låga elevantal har svårt att nå ekonomi i balans, detta då budget är beroende av antal individer men kostnaderna kopplade till antal klasser. Det tar också tid att ställa om en organisation och därmed svårt att få effekt genom minskade kostnader samma år som ett elevtapp uppstår. Det ansträngda ekonomiska läget kommer att kräva fortsatt översyn och dimensionering av gymnasiets utbildningsorganisation.

Att minska underskottet utan att få negativ effekt på måluppfyllelsen är en uppgift som blir allt svårare särskilt då gymnasiet står inför ökande elevkullar många år framöver. De ökande elevkullarna kommer också att kräva ökade investeringar i lokaler och utrustning, vilket kommer innebära ökade kapitalkostnader som nämnden ska klara av att bära.

4.2 Mål inom Människors egenmakt

Ur ÖSB 2019: En människa som själv får vara aktiv i att forma sitt eget liv mår bra. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det. Örebro kommun ska bli bättre på att släppa lös den kraft som finns hos medborgare som kan och vill bidra till kommunens utveckling. I Örebro får alla möjligheter.

Mål: I Örebro kommun ska alla människors lika värde och mänskliga rättigheter respekteras.

Bedömningen är att Gymnasienämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om respekt för lika värde och mänskliga rättigheter i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Förebyggande arbete i samband med att Barnkonventionen blir svensk lag. Samtliga elever på gymnasiet inkluderas i elevenkäten. Andelen elever som upplever att man arbetar aktivt med jämställdhets-/likabehandlingsfrågor har ökat 	<ul style="list-style-type: none"> Integrering av kommunens centrala strategier och handlingsplaner i den operativa verksamheten.

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
KF	Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändringar i verksamhet eller arbetssätt (totala utförda genderbudgetanalyser)	0 (0)	0 (0)	0 (1*)	(1)

Kommentarer till indikatorernas prognos

* Genderbudgetanalys genomfördes i samband med utredning och beslut om flytt av program våren 2019. Analysen i sig ledde inte till förändring i verksamheten, men den säkerställde att planerade beslut ej påverkade i negativ riktning.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om respekt för lika värde och mänskliga rättigheter

Utbildningen på gymnasiet förmedlar och förankrar respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Eleverna får beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensramen i samhället och som utgår från grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som alla omfattas av.

Efter avslutad gymnasieutbildning ska eleverna kunna göra medvetna ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter.

- Som förberedelse inför att barnkonventionen blir svenska lag 1 januari 2020 har förvaltningen tillsammans med alla rektorer genomfört en Workshops för att synliggöra på vilket sätt verksamheterna inom gymnasieskolan behöver utvecklas för att arbeta mer barnrättsbaserat och undersöka vilket stöd som skulle behövas i det fortsatta utvecklingsarbetet.
- Rudbecksgymnasiet har ett samarbete med Amnesty. Skolans personal har fått kompetensutveckling inom mänskliga rättigheter. Det har också bildats en elevförening på skolan som arbetar och får stöd av Amnesty. Deras uppgift är att engagera fler ungdomar och göra olika kampanjer på skolan.
- För första gången har alla årskurser fått möjligheten att svara elevenkäten, även eleverna på introduktionsprogrammen och gymnasiesärskolan. För 2019 har ca 4900 elever svarat på enkäten. För 2018 och 2017 var andelen svarande ca 1300 respektive ca 600. Att alla elever får möjligheten att svara på elevenkäten ökar elevernas delaktighet och inflytande och ger rektor och huvudman större möjligheter att mäta hur den upplevda nöjdheten hos alla elever är. Det ger också ökad möjlighet för rektor och huvudman att besluta om relevanta utvecklingsområden. Elevernas upplevda nöjdhet av sin utbildning är hög.
- Arbetet med respekt för lika värde och mänskliga rättigheter ingår i gymnasieskolans grunduppdrag och säkras dessutom av skolornas plan mot kränkande behandling.
- Kommunens centrala strategier och handlingsplaner bör utvecklas för att underlätta för verksamheten att kunna integrera denna i den dagliga verksamheten.

4.3 Mål inom Barn och ungas behov.

Ur ÖSB 2019: Alla barn förtjänar en bra barndom och en trygg och utvecklade skolgång. Genom tidiga insatser och förebyggande arbete för att förebygga - såväl fysisk som social och psykisk ohälsa - kan fler barn och unga få en bra uppväxt och ett mer hälsosamt liv. En faktor som har stor och negativ effekt på barn och ungas uppväxt är barnfattigdom. Genom samordnade insatser från olika samhällsaktörer ska alla barns möjligheter till goda uppväxtvillkor stärkas.

Mål: Alla elever i grund- och gymnasieskolan ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen.

Bedömningen är att Gymnasienämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om förutsättningar att klara kunskapsmålen i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt hög måluppfyllelse Oron för skolarbetet har minskat hos eleverna Elevernas upplevda nöjdhet inom området kunskap och lärande har ökat. 	<ul style="list-style-type: none"> Uppföljning av undervisningens kvalitet. Se över systematiken rörande elevernas gymnasiearbete Insatser för att minska elevfrånvaro genom att främja närvaro.

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN/ DN	Andel elever som under senaste läsåret erhållit gymnasieexamen, av de elever som från ett nationellt program erhöll examen eller studiebevis i kommunal regi, alla nationella program	93	94	92	öka
PN/ DN	Andel elever som under senaste läsåret erhållit gymnasieexamen, av de elever som från ett nationellt program erhöll examen eller studiebevis i kommunal regi, yrkesprogram	90	92	90	öka
PN/ DN	Andel elever som under senaste läsåret erhållit gymnasieexamen, av de elever som från ett nationellt program erhöll examen eller studiebevis i kommunal regi, högskoleförberedande program	94	95	94	öka
PN	Andel avhopp i gymnasieskolan som leder till insats inom det kommunala aktivitetsansvaret	1,0	1,0	(1,0)	0
PN	Lärartäthet, antal elever per lärare (årsarbetare) (exkl RG)	12,7	12,5	12,5	behålla
Kommentarer till indikatorernas prognos					

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om förutsättningar att klara kunskapsmålen

Andel avgångselever som under senaste läsåret erhållit gymnasieexamen har minskat något från 94 % till 92 %. Måluppfyllelsen är dock fortfarande hög och skolorna arbetar systematisk och uthålligt med de faktorer som enligt vetenskap och beprövad erfarenhet har störst effekt på elevernas måluppfyllelse, trygghet och studiero och undervisningens kvalitet. Ett par yrkesprogram når 100 procent gymnasieexamen samtidigt som det finns yrkesprogram gjort en försämring detta år.

Rektorernas analys är att många av de kurser där eleverna fått F och därmed inte uppnått kraven för yrkesexamen är dels kurser från år ett, och mestadels kurser i gymnasiegemensamma ämnen. Analysen visar att många elever tänker strategiskt i den bemärkelsen att de satsar på sina yrkeskurser och väljer bort de gymnasiegemensamma kurserna eftersom de vet att de får jobb ändå. Rutiner och insatser för hur elever ska få stöd för att få ett godkänt betyg samt samverka med branschen för att tillsammans motivera eleverna att läsa klart så att de får en fullständig examen är en del av de åtgärder som kommer genomföras.

På de högskoleförberedande programmen har analysen av kunskapsresultaten visat att av de elever som inte erhåller en gymnasieexamen saknar vissa endast sitt gymnasiearbete. Rektorerna är medvetna om utmaningen och kommer till detta läsår genomföra främjande insatser inom området. Huvudmannen kommer särskilt bevaka detta.

Arbetet med studiero och trygghet är ett prioriterat område i skolornas systematiska kvalitetsarbete. Utvecklingen av detta har följts upp noga inom nämnden, då båda parametrarna är en grundförutsättning för elevernas lärande och positiva kunskapsutveckling. Både andelen elever som anser det är arbetsro på lektionerna och andel som känner sig trygga på sitt program är fortsatt hög.

- Utveckling av mentorsuppdraget, och införandet av heltidsmentorer eller lärarassistent har haft en positiv effekt för eleverna, men också en positiv effekt på den upplevda stressen bland lärare.
- För att ge de elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling har ett samarbete med Universitetet inletts. Elever från ett antal gymnasieskolor erbjuds att på Universitetet läsa matematikkurser på högskolenivå.
- En kartläggning av gymnasietts förstelärare och deras inriktning/uppdrag har gjort. Parallellt med det har ett nytt arbetssätt genomförts inom gymnasietts förstelärarnätverk. Syftet har varit att på ett mer effektivt, och ändamålsenligt sätt nyttja den kompetens som finns hos gymnasietts förstelärare i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete och bidra till en högre måluppfyllelse inom hela gymnasiet.
- En översyn av introduktionsprogrammen visade att måluppfyllelsen på programmen är hög. Resultaten på genomströmningen inom fyra år är ur ett nationellt perspektiv är väldigt goda. Översynen innefattade också ett flertal förslag till utveckling. Dessa utvecklingsförslag har arbetats med under året för att ytterligare stärka måluppfyllelsen inom de olika introduktionsprogrammen.
- Under året har också pågått ett arbete att stärka hur huvudman leder och organiserat det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet har också varit att arbetet ska bidra till att rektorernas systematiska kvalitetsarbete tas till vara i huvudmannens

analys av resultaten för utbildningen och beslut om utvecklingsområden baseras på skolorna utvecklingsbehov. Målet har varit att sammanväga skolans nationella och lokala mål och utveckla gymnasieskolan i ett verksamhetsnära och lokalt förankrat arbete, där skolenheternas verkliga utvecklingsbehov fokuseras och utvärderas mot den politiska visionen för kommunens gymnasieskola. Inom ramen för detta arbete har även huvudmannen erbjudit skriv- och analysstöd till rektorerna i samband med deras uppföljning, utveckling och planering av verksamheten.

- Elevernas upplevda oro för skolarbetet har minskat. Trots att vi kan se en positiv utveckling är den psykiska ohälsan framför allt i form av stress över skolarbetet en utmaning på vissa program och påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen. Inom elevhälsoarbetet har flera olika satsningar och nya arbetsformer införts för att möta det behov av att bibehålla och utveckla psykisk hälsa samt förhindra ohälsa. Under året har också huvudmannen arrangerat kompetensutvecklingsinsatser inom området riktat till rektorer, lärare och elevhälsans personal.
- Elevernas upplevda nöjdhet med skolornas elevhälsa är hög. Andel elever som anser de fått bra stöd av elevhälsoteamet är 80 %.
- Alla rektorer deltar i IFOUS-programmet, Leda för skolutveckling. Syftet med programmet är att skapa samsyn och utveckla gemensam kompetens i att leda för skolutveckling hos alla förskolechefer och rektorer så att verksamhetens förbättringskapacitet stärks.
- En kartläggning har genomförts för att undersöka om elevernas faktiska undervisningstid når upp till minst garanterad undervisningstid. Slutsatsen var att styrning av elevernas undervisningstid är mycket god. De granskade programmen använder på något sätt undervisningstiden som en del av sitt systematiska kvalitetsarbete och planerar undervisningstiden anpassad utifrån de förutsättningar och behov som eleverna på programmet har.
- Elevernas upplevda nöjdhet inom området kunskap och lärande, de frågor som är direkt kopplade till undervisningen har ökat. Undervisningens kvalitet och lärarens insats är direkt avgörande för framgång i elevens lärande.
- Genom elevinflytande lär sig eleverna på ett konkret sätt hur demokratiskt beslutsfattande fungerar. Elevinflytande stärker även relationen mellan skolans personal och elever och leder till en större acceptans för de beslut som fattas. Huvudmannen har ett samarbetsavtal med Sveriges elevkårer och alla skolor har en elevkår. Under året har också en inflytande-workshop av Sveriges elevkårer genomförts. Deltagare var både elever, lärare, rektorer och representant från huvudman.
- Lärarnas kompetenser är den viktigaste kvalitetsfaktorn för elevers lärande och undervisningens kvalitet och lärarens insats är direkt avgörande för framgång i elevens lärande. En del av det systematiska kvalitetsarbetet för både rektor och huvudman handlar om att följa upp och utveckla undervisningens kvalitet. Under 2020 kommer kursutvärderingar införas som ett led i detta arbete.
- En del av de elever som inte erhåller en gymnasieexamen misslyckas endast med sitt gymnasiearbete. Huvudmannen behöver tillsammans med skolorna särskilt bevaka detta.
- Frånvaro är en stor bidragande orsak till att elever ej når målen. Rutiner finns för att följa upp både ogiltig och giltig frånvaro. Trots insatser är problematiken svår att komma till rätta med, fortsatt arbete med att hitta strategier behövs. Ett arbete har påbörjats med att kartlägga frånvaron hos de elever som har mer än 20 % frånvaro. Målet är att kartläggningen ska ge oss svar på varför eleverna inte är i skolan. Kartläggningen har som syfte att stödja huvudman

och rektorer med det frånvarouppföljande, förebyggande och det närvarofrämjande arbetet.

Mål: Barn ska kompenseras för ojämlika uppväxtvillkor.

Bedömningen är att Gymnasienämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om kompensation för barns ojämlika uppväxtvillkor i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Elevhälsoteamen arbetar hälsofrämjande, förebyggande och kompensatoriskt • Säkerställt en avgiftsfri gymnasieskola • Goda resultat i nationell jämförelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Överlämningar från grundskolan • Öka tillämpningen av relationell pedagogik inom ramen för ordinarie undervisning och i andra möten med eleverna • Tidiga och samordnade insatser för eleverna • Resursfördelning utifrån elevernas behov

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om kompensation för barns ojämlika uppväxtvillkor

I skolans kompensatoriska uppdrag ingår det att skapa förutsättningar för alla elever att nå målen med utbildningen. Alla gymnasieskolor har elevhälsoteam som arbetar hälsofrämjande, förebyggande och kompensatoriskt. Undervisning sker utifrån elevernas individuella förutsättningar och målsättningen är att alla elever ska nå så långt som möjligt utifrån individens förutsättningar.

I SKLs rapport ”Öppna jämförelser: Gymnasieskola 2019” som beskriver resultat på ett urval av nyckeltal och ger en bild av gymnasieskolans genomströmning inom tre och fyra år bekräftas bilden av att Örebro kommuns gymnasieskolor lyckas bra med sitt kompensatoriska uppdrag. Ett av nyckeltalen beskriver avvikelser från modellberäknat värde. Ett värde där hänsyn tas till kommunernas elevsammansättning. Hur bra kommunen borde prestera utifrån elevunderlaget. De förklarande variablerna är föräldrarnas utbildningsnivå, föräldrarnas inkomst, kön, andelen nyinvandrade elever och behov av ekonomiskt bistånd. Om man jämför med liknande kommuner (ex. Västerås, Norrköping, Linköping, Jönköping och Helsingborg) har Örebro kommuns gymnasieskolor det bästa resultatet.

För att lyckas ännu bättre med det kompensatoriska uppdraget behöver huvudmannens arbeta mer med tidiga och samordnade insatser för eleverna. Tidiga och samordnade insatser handlar om att eleverna ska få stöd i ett tidigt skede av en ogynnsam utveckling. För det krävs en förbättrad samverkan mellan elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Även nära samverkan med det kommunala aktivitetsansvaret, som ligger inom Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområde, är av vikt.

- Huvudmannen har säkerställt att regleringarna om kostnadsfri skola efterföljs.
- Gymnasiet och grundskolan behöver tillsammans se över brister i överlämnandet och arbeta för att öka förutsättningarna för mottagande verksamhet att få relevant information för att möta eleven utifrån behov och förutsättningar.
- Relationell pedagogik bygger på en helhetssyn där kunskap, omsorg och fostran integreras. Förtroendefulla, omsorgsfulla och kreativa relationer ses

som grundläggande för barns och ungas lärande och utveckling. Genom tillämpning av detta förhållningssätt i undervisningen och andra möten med eleverna ökar möjligheten till individanpassning utifrån var och ens olika förutsättningar och villkor.

- Huvudmannen behöver se över hur resurser fördelas till skolorna efter elevernas olika förutsättningar och behov, för att säkerställa en likvärdig utbildning.

4.4 Mål inom Trygg välfärd.

Ur ÖSB 2019: Välfärdsinsatser i en kommun skapar kvalitet för enskilda människor. Det skapar också kvalitet för samhället som helhet – då stärks hela Örebro. Örebro ska vara en kommun där människor vill växa upp, arbeta och bli gamla. Då krävs en trygg välfärd så att människornas upplevda trygghet ökar.

Mål: Örebro kommun ska vara en trygg och säker kommun att bo, leva och verka i.

Bedömningen är att Gymnasienämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om trygg och säker kommun i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Andel elever som känner sig trygga i skolan och på sitt program är fortfarande hög. • Andel elever som känner till skolans trygghetsplan (Plan mot kränkande behandling) har ökat från föregående år. • Andelen elever som upplever att man arbetar aktivt med jämställdhets-/likabehandlingsfrågor har ökat från föregående år. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bibehålla och utveckla systematiken i arbetet med trygghetsfrågor.

Prognos för indikatorer och utvecklingsuppdrag

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN	Andel elever som känner sig trygga i skolan, åk2 elevenkät (Origo group/CMA)	88	92	90*	öka
	Kvinnor	87	92	90*	
	Män	90	94	91*	

Kommentarer till indikatorernas prognos

* Detta år har alla elever svarat på elevenkäten.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om trygg och säker kommun

Elevernas trygghet och studiero har mycket stor betydelse för hur eleverna kommer att lyckas nå målen för utbildningen. Skolorna arbetar systematiskt och uthålligt för att öka tryggheten och studiero genom strukturerad och varierad undervisning, tillitsfulla relationer mellan lärare och elever samt ett aktivt värdegrundsarbete. Undervisningens innehåll och lärares ledarskap har stor betydelse, men även processer som exempelvis berör elevers inflytande har arbetats med. På huvudmannivå har också en handlingsplan mot droger tagits fram.

Andel elever som känner sig trygga i skolan och på sitt program är fortfarande hög. Resultatet varierar dock mellan skolorna från 92 till 83 procent. Nämnden kan heller inte

se någon skillnad mellan flickor och pojkars upplevda trygghet. Vi kan dock konstatera en ökning av antalet anmälningar om misstänkt kränkande behandling inom vissa yrkesprogram. En analys av orsakerna till ökningen med efterföljande åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling kommer genomföras.

- Huvudmannen har under året tagit fram en handlingsplan mot droger. Skolans ambition är att det skall vara svårt att använda droger och lätt att få hjälp att sluta.
- Tillsammans med kommunens säkerhetsavdelning har olika främjande och förebyggande insatser för att öka elevernas trygghet och studiero genomförts. Framförallt inom skolområdet, men också på platser i anslutning till skolorna.
- Huvudmannen arbetar aktivt med att förbättra flödet och likrikta arbetet inom hela nämnden avseende anmälda kränkingsärenden. Andelen elever som upplever att man arbetar aktivt med jämställdhets-/likabehandlingsfrågor har ökat från föregående år.
- Huvudmannen har tillsammans med skolenheterna enats om en gemensam handlingsplan vid hot och våld. Handlingsplanen riktar sig till gymnasieskolans personal och syftar till att skapa tydlighet och fastställa ett gemensamt förhållningssätt. Handlingsplanen ska fungera som ett stöd och handledning i det förebyggande arbetet.
- På de program där den upplevda tryggheten är lägst har huvudmannens tillsammans med rektorerna initierat ett utvecklingsarbete. För detta kommer metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) användas. En metod för att förebygga kränkningar och våld i skolan.
- Grunden för allt förbättringsarbete i skolan är ett brett värdegrundsarbete, systematiskt kvalitetsarbete, kollegialt lärande och vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det är samma arbete som främjar trygghet och en tillitsfull skolmiljö som främjar elevernas kunskapsutveckling. Alla gymnasieskolor upprättar varje år en *Plan mot kränkande behandling* ibland kallad trygghetsplan. Andel elever som känner till skolans trygghetsplan (Plan mot kränkande behandling) har ökat från föregående år. Även andelen elever som tycker att man arbetar bra för att alla ska vara trygga på sitt program har ökat.

5. Analysunderlag – ekonomi.

Gymnasienämndens ekonomiska utfall för 2019 visar en avvikelse mot budget på -8,7 mnkr. Avvikelsen mot budget i förhållande till budgetomslutningen är -1,7 procent. Resultatet är en förbättring jämfört med prognosen i delår 2 med 2,5 mnkr. Nämndens ekonomi är således inte i balans.

Viktigt att belysa är att det underliggande resultatet är sämre än vad som framgår av årets resultat för gymnasienämnden. De reguljära gymnasieskolorna gör ett underskott med -16,2 mnkr, vilket är en försämring med 2,5 mnkr jämfört med 2018. Detta trots att flertalet åtgärder beslutats och verkstälts, både i år och tidigare år för att ta steg mot en ekonomi i balans. Bland annat har det under året fattats flera beslut kring dimensionering av program och inriktningar som ett steg i att optimera resursutnyttjandet framöver och förväntas ge effekt från och med 2020. Inriktningsbeslut om Kvinnersttagymnasiet har tagits under året, vilket även det förväntas börja ge effekter under 2020.

Övergripande är det tydligt likt tidigare år att gymnasieprogram med låga elevantal har svårt att nå ekonomi i balans, detta då budget är beroende av antal elever samtidigt som kostnaderna är kopplade till antal klasser. Det tar också tid att ställa om en organisation och därmed svårt att få effekt genom minskade kostnader samma år som ett elevtapp uppstår. Under året har det även konstaterats att riksgymnasiets ekonomi blivit mer ansträngd jämfört med hur det sett ut tidigare år, och enheten lämnar ett underskott på -1,1 mnkr. Gymnasiesärskolan som helhet och det förvaltningsgemensamma gör för året däremot ett överskott på 8,6 mnkr, vilket förbättrar gymnasienämndens ekonomi som helhet.

Omfattningen av gymnasienämndens befintliga underskott är fortfarande så pass omfattande att det skulle krävas nedskärningar i personalstaten vilket skulle ge möjlighet att långsiktigt nå en ekonomi i balans. Detta medför däremot en allvarlig risk för att måluppfyllelsen i verksamheten sjunker. För största möjliga kommunnytta, och mot bakgrund av att det totala antalet elever förväntas öka de närmaste åren, behöver överväganden göras i samarbete med programnämnden då ekonomisk effekt av vissa potentiella åtgärder tillfaller programnämnd och effekt av andra åtgärder tillfaller driftsnämnden.

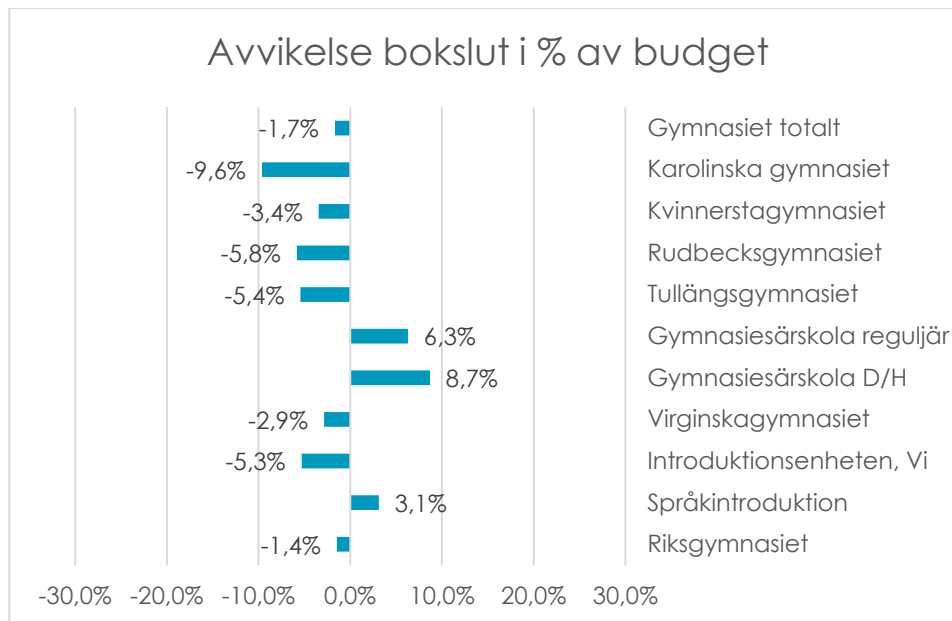
Investeringsutrymmet för gymnasienämnden 2019 uppgick till 11,5 mnkr. Av detta har 10,5 mnkr nyttjats under året.

5.1 Enheternas ekonomiska resultat

Enhet, belopp i tkr	2018 Bokslut	2019 Bokslut	2019 Budget	2019 Avvikelse budget- bokslut	Förändring tkr 2018–2019	Förändring % 2018–2019
Karolinska gymnasiet	-66 400	-65 420	-59 678	-5 742	980	-1%
Kvinnerstagsgymnasiet	-33 104	-32 645	-31 559	-1 085	459	-1%
Rudbecksgymnasiet	-66 514	-65 007	-61 431	-3 576	1 507	-2%
Tullängsgymnasiet	-73 798	-72 584	-68 850	-3 735	1 214	-2%
Gymnasiesärskola reguljär	-24 724	-29 237	-31 200	1 962	-4 514	18%
Gymnasiesärskola D/H	-26 718	-29 028	-31 790	2 763	-2 310	9%
Virginskagymnasiet	-69 152	-67 606	-65 732	-1 874	1 545	-2%
Introduktionsenheten, Vi	-22 168	-22 996	-21 840	-1 156	-828	4%
Språkintrouktion	-32 533	-30 882	-31 873	991	1 652	-5%
Riksgymnasiet	-60 038	-74 340	-73 281	-1 059	-14 301	24%
Nämnd	-829	-946	-842	-104	-117	14%
Psykologstöd	-1 381	-825	-1 743	918	556	-40%
Gemensamt förvaltningsledning	-34 072	-34 087	-36 632	2 545	-14	0%
Planeringsreserv	-100	0	-500	500	100	-100%
Nettokostnad	-511 532	-525 603	-516 951	-8 652	-14 070	2,8%

Omställning per enhet, belopp i tkr	2019 Avvikelse budget-bokslut	varav omställning	2019 Bokslut exkl. omställning
Karolinska gymnasiet	-5 742	-604	-5 138
Kvinnerstagsgymnasiet	-1 085	-798	-287
Rudbecksgymnasiet	-3 576	38	-3 614
Tullängsgymnasiet	-3 735	0	-3 735
Gymnasiesärskola reguljär	1 962	0	1 962
Gymnasiesärskola D/H	2 763	0	2 763
Virginskagymnasiet	-1 874	-626	-1 248
Introduktionsenheten, Vi	-1 156	-402	-755
Språkintrouktion	991	-264	1 255
Riksgymnasiet	-1 059	-2 049	990
Gemensamt	3 859	0	3 859
Nettokostnad	-8 652	-4 706	-3 946

Personalkostnaderna utgör ca 91 procent av den totala nettokostnaden på gymnasiet och för att minska kostnaderna och komma till bukt med det fleråriga underskottet på gymnasiet så är detta en högst väsentlig post att jobba med. Höga omställningskostnader är en följd av personalminskningar i verksamheten. I tabell ovan redovisas därför omställningskostnaden för 2019 i egen kolumn. I budget inkluderas ej kostnader för personal i omställning. Av tabellen ser man att drygt hälften av underskottet är hänförligt till omställningskostnader, även om utfallet för omställningskostnader 2019 är cirka 2 mnkr mindre än vad utfallet var 2018.

Ovan diagram visar enheternas avvikelser i relation till budget och visar också att en svår ekonomisk situation finns på flera enheter. Samtidigt visar diagrammet positiva avvikelser inom gymnasiesärskolan och språkintröduktion som drar ned snittavvikelsen för gymnasienämnden som helhet.

Analys av enheternas resultat

Karolinska gymnasiet

Skolan har en negativ avvikelse på -5,7 mnkr, jämfört med avvikelsen för 2018 som var -4,8 mnkr. Avvikelsen är i all väsentlighet hänförlig till att skolan har haft en problematisk ekonomisk situation i flera år, trots arbete med att försöka få bukt på den negativa avvikelsen har avvikelsen fortsatt att öka under 2019.

Kvinnerstaggymnasiet

Skolan har en negativ avvikelse på -1,1 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med 2018 på 0,6 mnkr. Inför 2019 har elevpeng för skolans program justerats vilket gett förutsättningar för en ekonomi i balans givet jämnt elevflöde. Strategiskt arbete för att se över möjlig påverkan på programmets framtida attraktivitet pågår.

Rudbecksgymnasiet

Skolan har en negativ avvikelse på 3,6 mnkr, vilket är en försämring jämfört med 2018 då avvikelsen uppgick till -2,7 mnkr. Program International Baccalaureate står för -2,6 mnkr som har haft märkbara elevtapp de senaste tre åren. Avvikelsen är i all väsentlighet hänförlig till att skolan har haft en problematisk ekonomisk situation i flera år, trots

arbete med att försöka få bukt på den negativa avvikelsen har avvikelsen fortsatt att öka under 2019.

Tullängsgymnasiet

Skolan har en negativ avvikelse på -3,7 mnkr, vilket är en försämring jämfört med 2018 då avvikelsen uppgick till -1,8 mnkr. Av avvikelsen är -3 mnkr hänförligt till byggprogrammet som haft en problematisk ekonomisk situation i flera år.

Virginska gymnasiet

Skolan har en negativ avvikelse på -1,9 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med 2018 då den negativa avvikelsen uppgick till -4,8 mnkr. Vissa organisatoriska förändringar genomfördes inför 2019 vilket har fått effekt under året. Samtliga enheter har även jobbat aktivt med att få bukt med negativa avvikelser vilket vi ser effekt av under året men även fortsatta effekter förväntas.

Introduktionsprogram

Programmet har en negativ avvikelse på -1,2 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med 2018 då avvikelsen var -3,4 mnkr.

Språkintrouktion

Programmet har en positiv avvikelse på 1,0 mnkr, vilket kan jämföras med 2018 då programmet gjorde ett överskott med 4,9 mnkr.

Riksgymnasiet

Riksgymnasiet har en negativ avvikelse på -1,1 mnkr, varav 2,0 mnkr är hänförligt till omställningskostnader. Förväntad elevökning under året blev något mindre än beräknat.

Gymnasiesärskolan reguljär

Positiv avvikelse på 1,9 mnkr. Vid budget hade enheten en fiktiv kostnad om ca 1,1mnkr. Även här har verksamheten inte fått full effekt av kostnaderna under året utan det kommer inträffa först under 2020. Verksamheten har till detta budgetår fått en ny resursfördelningsmodell. Årets överskott är således ett resultat av den nya resursfördelningsmodellen och den elevökning som skett under året.

Gymnasiesärskolan D/H

Positiv avvikelse på 2,8 mnkr. Enheten hade en fiktiv kostnad, motsvarande ca 3,1 mnkr, i budget. Verksamheten är helt anslagsfinansierad vilket innebär att intäkterna ej varierar över året kopplat till elevantalet. Främst beror överskottet på personalkostnader. Vissa av de tjänster som planerades för i budget har tagit längre tid på sig att rekrytera än planerat. Full effekt av de nya rekryteringar som gjorts inför hösten får enheten först under 2020.

Förvaltningsgemensamt

Det förvaltningsgemensamma har en positiv avvikelse på 3,9 mnkr, vilket beror på flera saker. Bland annat har kommunen tagit del av det tillfälliga statsbidraget för ensamkommande asylsökande varav gymnasienämnden erhållit 10 procent av detta för ersättning för ökade kostnader gällande administration. Psykologstöd avviker även positivt mot budget på grund av att nämnden kunnat ta del av statsbidrag för att delvis finansiera denna verksamhet. Förvaltningsledningen har även medvetet valt att minimera utnyttjandet av sin budget där det varit möjligt, med hänsyn till nämndens ekonomiska situation i övrigt. Planeringsreserven lämnades för året orörd vilket även det bidrar till avvikelsen på det förvaltningsgemensamma.

5.2 Intäcks- och kostnadsutveckling

Kontogrupp	2018 Bokslut	2019 Bokslut	2019 Budget	2019 Avvikelse budget- bokslut	Förändring tkr 2018–2019	Förändring % 2018–2019
Intäkter	124 277	134 947	137 700	-2 753	10 670	9%
Personalkostnader	-464 844	-476 612	-475 331	-1 281	-11 767	3%
Kapitalkostnader	-20 139	-18 944	-17 860	-1 084	1 195	-6%
Övriga kostnader	-150 825	-164 994	-161 460	-3 534	-14 168	9%
Netto	-511 532	-525 603	-516 951	-8 652	-14 070	3%

Tabell ovan visar att nettoutfallet 2019 är 14,1 mnkr högre än utfallet för 2018. Avseende kapitalkostnader så syns det tydligt i utfallet att nämnden vidtagit åtgärder för att minska denna kostnadspost, vid jämförelse mellan 2018 och 2019. Tabellen visar även stora avvikelser mellan åren för intäkter och övriga kostnader. Detta beror på att man från och med 2019 ändrat tillämpning gällande att redovisa interna köp och sälj mellan enheterna jämfört med 2018. Detta har ingen nettoeffekt på nämnden som helhet. Kostnadsutvecklingen avseende personalkostnader beskrivs tydligare i efterföljande diagram.

Diagram ovan visar att utfall för personalkostnader ligger strax under utfallet för 2017, men över utfallet för 2018. Utfall för 2019 ligger strax över budgeten, viktigt att ha i beaktande däremot är att vissa tjänster helt eller delvis finansieras av statsbidrag som i vissa fall inte är budgeterade beroende på tidpunkten för tillkännagivandet av olika statsbidrag. Kostnaden för att behålla samma personal ökar med årlig lönerrevision, vilket gör att man i jämförelse mellan åren behöver ha det i beaktande. Budgetkompensation för lönerrevision var under 2019 9,0 mnkr.

5.3 Verksamheternas ekonomiska resultat

Verksamhet, belopp i tkr	2018 Bokslut	2019 Bokslut	2019 Budget	2019 Avvikelse budget- bokslut	Förändring tkr 2018-2019	Förändring % 2018-2019
Politisk verksamhet	-829	-946	-842	-104	117	-14%
Fritidsverksamhet*	-1 983	-2 784	-2 900	117	801	-40%
Gymnasieskola	-459 123	-463 250	-449 795	-13 455	4 127	-1%
Gymnasiesärskola	-37 857	-45 188	-50 299	5 111	7 331	-19%
Kommunal Vuxenutbildning	2 177	0	-64	64	2 177	100%
Boende**	-13 917	-13 434	-13 050	-384	-483	3%
Nettokostnad	-511 533	-525 603	-516 950	-8 653	14 070	-3%

*Fritidsverksamheten inom Riksgymnasiet med Café 019, finansieras med statsbidrag

**Boende för Riksgymnasiesärskolan för döva/hörselskadade, extern finansiering

5.4 Investeringar

Investeringar – inventarier

Objekt belopp i tkr	2019 Budget	Varav överfört från 2018	2019 Bokslut	Avvikelse budget-bokslut
IT, 1-1 datorer	6 960		7 831	-871
Övriga inventarieinvesteringar	4 505		2 718	1 787
Totalt	11 465	0	10 549	916

6. Övriga åtaganden.

Örebro kommun blir en hållbar kommun, både ur socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv, först när samtliga nämnder tar hänsyn till politiskt beslutade förhållningssätt och låter dem genomsyra den ordinarie verksamheten. Nedan följer de kommungemensamt prioriterade åtaganden som nämnden har för att kommunen ska kunna utvecklas hållbart.

Markeringen visar om arbetet med åtagandet pågår enligt plan, om arbetet är på planeringsstadiet eller om nämnden behöver stöd.

Kommunövergripande åtagande	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Eventuell kommentar
Miljöprogrammet: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och de åtgärder som fastställts i styrdokument inom Miljöprogrammet utförs	☒	☐	☐	(Klimatstrategi, Avfallsplan, Naturplan, Grönstrategi, Trafikprogram, Vattenplan, Giftfritt Örebro och Strategi för miljöanpassat byggande)
Mänskliga rättigheter: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställts i styrdokumenten rörande HBTQ, teckenspråk, barnets rättigheter, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld utförs	☒	☐	☐	Ingår som naturlig del i läro- och kursplaner. Visst stöd kan behövas i form av kompetensutvecklingsinsatser.
ANDT: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att förebyggande arbete sker enligt Strategi med fokus på förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak.	☒	☐	☐	
Hållbar arbetsmiljö: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställs i handlingsplanen för hållbar arbetsmiljö för kvinnor och män utförs	☒	☐	☐	Samarbete med HR.
Digitaliseringsstrategin: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att kulturen och arbetssätten inom nämnden stödjer utvecklingen enligt digitaliseringsstrategin.	☒	☐	☒	

Kommunövergripande åtgärder	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Eventuell kommentar
Jämställdhet: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställts i Strategi för ett jämställt Örebro utförs	☒	☐	☒	
Barnfattigdom: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställts i Handlingsplan mot Barnfattigdom utförs	☒	☐	☐	Ingår i form av skolans kompensatoriska uppdrag.
JID: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs inom jämställdhets- och ickediskrimineringsfrågor inom organisationen och att de åtgärder som fastställts i Jämställdhets och ickediskrimineringsplan utförs	☒	☐	☒	Samarbete med HR.
Nämnden ansvarar för att säkerställa att samverkan sker med det civila samhället	☒	☐	☐	
Nämnden ansvarar för att möjliggöra för människor att leva och verka på landsbygden	☒	☐	☐	Verka för att erbjuda utbildningar som främjar en levande landsbygd.

7. Fem år i sammandrag.

Text	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019
Befolkning					
Totalt antal invånare i Örebro kommun	144 200	146 631	150 192	153 686	155 500
Kvinnor	73 162	74 171	75 829	77 445	---
Män	71 038	72 460	74 363	76 241	---
Elever					
Antal gymnasieelever i egna gymnasieskolor (exkl. RDG/RGH)	4 812	4 942	4974	4969	4864
Kvinnor	2 464	2 493	2522	2546	2542
Män	2 348	2 449	2452	2423	2322
Varav folkbokförda i Örebro	3 516	3 652	3795	3667	3550
Kvinnor	1 729	1 756	1819	1806	1795
Män	1 787	1 896	1917	1861	1755
Varav folkbokförda i andra kommuner	1 296	1 290	1238	1302	1314

Kvinnor	735	737	703	740	747
Män	561	553	535	562	567
Antal elever RGD/RGH	339	295	302	301	299
Kvinnor	165	135	140	130	128
Män	174	160	162	171	171
Varav från andra kommuner	288	248	243	244	238
Kvinnor	136	114	113	101	98
Män	152	134	130	143	140
Antal örebroelever i fristående gymnasieskolor	1 250	1 284	1289	1420	1521
Andel örebroelever i fristående gymnasieskolor	25	25	25	27	27
Antal elever i andra kommuners gymnasieskolor	98	80	102	184	128
Antal elever i egen gymnasiesärskola (exkl. D/H)	103	82	70	75	80
Varav från andra kommuner	13	15	14	18	20
Antal elever inom gymnasiesärskolan D/H	38	32	33	29	31
Varav från andra kommuner	31	25	28	25	27
Anställda					
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare	914	882	860	780	780
Kvinnor	562	550	547	496	501
Män	353	332	313	283	279
Antal visstidsanställda, årsarbetare	115	95	100	96	44
Kvinnor	57	48	50	54	23
Män	58	47	50	42	21
Antal timavlönade, årsarbetare	16	13	13	19	11
Lärartäthet, antal elever per lärare (exkl. RGD/RGH)	12,3	12,8	12,5	12,5	12,5
Lärartäthet RGD/RGH	4,8	4,5	4	3,7	3,4
Lärartäthet gymnasiesärskolan	4,8	3,9	3,4	3,8	4,4
Arbets tid					
Genomsnittlig sysselsättningsgrad	95,4	95,6	96,1	95,5	97,01
Kvinnor	94,5	94,7	95,4	95,04	96,18
Män	96,9	97,1	97,3	96,32	98,47
Servicegarantier					
Du får av din lärare veta vad du ska kunna för att nå kunskapsmålen i de olika ämnena	76	79	80	78	80
Det finns alltid någon i skolan som du kan vända dig till med frågor eller problem	75	81	80	84	84
Jag känner mig trygg i skolan	89	90	92	92	90